

H

HET VERDIENDE LOON

Hoofdstuk 6

Caroline Vermandere

Kort samengevat

Tussen 1995 en 2001 is het gemiddelde loonniveau van een Vlaamse werknemer gestegen met bijna 18%. De loonsverhoging is vrij gelijk verdeeld over mannen en vrouwen of voltijds en deeltijds werkenden. Dit impliceert dat de loonkloven tussen mannen en vrouwen of tussen voltijds en deeltijds werkenden niet werden afgebouwd in de loop van de beschouwde periode. Vooral de sector waarin een persoon werkt, heeft een invloed op de mate waarin iemand zijn of haar loon ziet toenemen. Het gemiddelde loonniveau in de telecomsector is bijvoorbeeld met net geen derde gestegen tussen 1995 en 2001. Dat is bijna vier keer zo snel als in de onderwijssector, waar het loon in 2001 niet meer dan 9% hoger ligt dan in 1995. Al zeggen deze loonstijgingen natuurlijk niet alles: ondanks het grote verschil in groeitempo, ligt het gemiddelde loon in het onderwijs anno 2001 nog steeds hoger dan in de telecom.

1 Komt boontje om z'n loontje?

In principe zijn de loonstijgingen in België gebonden aan de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen. Deze wet stipuleert dat de lonen niet sneller mogen stijgen dan gemiddeld bij de drie voornaamste handelspartners van België, namelijk, Duitsland, Frankrijk en Nederland. Tweejaarlijks spreken vakbonden en werkgevers een loonnorm af die de maximaal toegelaten loonstijgingen afbakent.¹ De loonmatiging moet voorkomen dat buitensporige loonontwikkelingen de concurrentiepositie van de Belgische bedrijven op de internationale markten ondermijnen en op die manier leiden tot een afbouw van de Belgische werkgelegenheid (Bodart, Jacquet & Van der Linden, 2002).

¹ Sinds de invoering van de wet werden volgende loonnormen vastgelegd: 1997-1998: maximale loonstijging van 6,1%; 1999-2000: maximale loonstijging van 5,9%; 2001-2002: maximale loonstijging van 6,4 à 7%; 2003-2004: maximale loonstijging van 5,4%.

Bij het bepalen van de loonhoogte en -evolutie, spelen meerdere elementen mee. Puur arbeids-economisch bekeken, staat de arbeidsproductiviteit – de bijdrage die een werknemer toevoegt aan het productieproces – centraal. Neemt de arbeidsproductiviteit toe, bijvoorbeeld door opgebouwde ervaring, het volgen van een opleiding of als gevolg van een efficiënter productieproces, dan is er ruimte voor een loonsverhoging (CPB, 2004). Maar bij het bepalen van de loonhoogte komen nog andere overwegingen kijken waardoor de link tussen het loon en de arbeidsproductiviteit niet in alle sectoren even eenduidig is. Ten eerste is het vanuit maatschappelijk en menselijk oogpunt niet opportuun om zeer laagproductieve werknemers werkelijk slechts in verhouding met hun bijdrage tot de productie te betalen. Ten tweede wordt de loonopslag van de sectoren met sterke productiviteitsstijgingen uiteindelijk ook overgenomen door minder productieve sectoren. In sectoren als zorg, onderwijs of dienstverlening zijn forse productiviteitsstijgingen minder vanzelfsprekend dan in een industriële omgeving, maar de lonen houden toch min of meer gelijke tred met het globale loonniveau. In periodes van krapte op de arbeidsmarkt spelen ook strategische overwegingen mee: via aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en een riant salarispakket hopen sommige bedrijven dat een kandidaat-werknemer op hun vacature ingaat en niet op die van een concurrent, of proberen ze zelfs om de beste werknemers van hun concurrenten af te snoepen (Van Winden & Van Nes, 2001; Lamberts, Vandoorne & Denolf, 2000).

Uit de jaarlijkse technische verslagen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), die de loonontwikkelingen op de voet volgt, blijkt dat de loonnorm de voorbije jaren redelijk werd gerespecteerd. Tussen 1997 en 2004 is de loonkost in België toegenomen met 23,2%, dat is iets meer dan gemiddeld bij onze buurlanden (+22,7%) (CRB, 2003).² Ook in het jaarverslag van de Nationale Bank van België (NBB) staat dat de stijging van de loonkosten in België vergelijkbaar is met de gemiddelde stijging in de drie buurlanden (NBB, 2003). Beide rapporten bekijken het loonniveau door een macro-economische bril, globaal voor de ganse Belgische economie. Met bovenstaande theorie in het achterhoofd is het natuurlijk ook interessant om na te gaan welke sectoren nu het meest hebben bijgedragen tot de globale loonstijging.

² Het jongste technisch verslag (CRB, 2004) vermeldt evenwel dat de uurloonkosten tussen 1996 en 2004 in België met 1,9% sneller zouden zijn gestegen dan in de drie referentielanden.

2 *Gemiddelde loonevolutie 1995-2001*

Bij de loontrekkenden³ is het gemiddeld Belgisch brutojaarloon voor een voltijdsequivalente job tussen 1995 en 2001 gestegen met 17% (tabel 6.1). Twee derde van deze stijging komt op rekening van werknemers die in het Vlaams Gewest wonen.⁴ De Vlaamse werknemers vormen met 60% de grootste groep binnen de Belgische loontrekkenden en bovendien zijn hun lonen in de beschouwde periode sneller gestegen dan in de rest van het land.

Tabel 6.1

Evolutie van het gemiddelde brutojaarloon per werknemer in een voltijdsequivalente job (België en de gewesten; 1995-2001)

	1995 (euro)	2001 (euro)	1995-2001 (%)
Vlaams Gewest	26 900	31 700	+17,8
Waals Gewest	26 200	30 000	+14,3
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	28 200	32 900	+16,5
België	26 700	31 300	+17,1

Bron: RSZ LATG in samenwerking met NIS (Bewerking Steunpunt WAV)

In wat volgt concentreren we ons op de loonevolutie van de Vlaamse werknemers.⁵ Tabel 6.2 toont voor elke sector hoe sterk de lonen zijn gestegen tussen 1995 en 2001. Een eerste vaststelling is dat werknemers uit de tertiaire sector met de hoogste loonstijging gaan lopen. Gemiddeld liggen de brutojaarlonen in deze sector in 2001 een vijfde hoger dan in 1995. Hiermee groeien de lonen in de commerciële diensten sterker dan in de secundaire sector (+18,9%). Deze vaststelling is opvallend, omdat de hoogste productiviteitsstijgingen zich in de secundaire sector situeren (Vandenbroere, Coucke, De Backer & Sleuwaegen, 2003). Dit bevestigt dat naast de productiviteitstoename ook andere factoren een rol spelen in de sectorale loonevolutie, zoals de schaarste

3 Bemerkt dat onze analyse de brutojaarlonen betreft en dus niet zoals de CRB of de NBB de volledige loonkost in aanmerking neemt. De methodologie voor het gegevensbestand waarop dit hoofdstuk werd gebaseerd, kwam tot stand in een samenwerking van het NIS met de RSZ. Het Steunpunt WAV is beide instellingen erkentelijk voor de toestemming om analyses op het bestand te mogen uitvoeren. Het bestand beschouwt enerzijds de brutoloonmassa in België en anderzijds het totale arbeidsvolume op voltijdsequivalente basis. Voor de methodologische achtergrond bij dit hoofdstuk verwijzen we naar www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Methodologie.

4 De exacte bijdrage van elke gewest tot de Belgische loonevolutie vindt u in de uitgebreide cijferbijlage bij dit hoofdstuk, via www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Cijferbijlage.

5 Afgebakend als alle loontrekkenden die zijn aangegeven bij de RSZ en hun woonplaats in het Vlaams Gewest hebben.

Tabel 6.2

Evolutie van het gemiddelde brutojaarloon per werknemer in een voltijdsequivalente job naar sector en aandeel jobs naar sector (Vlaams Gewest; 1995-2001)

		1995 (euro)	2001 (euro)	1995-2001 (%)	Aandeel jobs (%)
p1	Land- en tuinbouw	16 400	18 300	+11,7	0,5
p2	Visserij	20 400	22 800	+11,8	0,0
P	Primaire sector	16 600	18 500	+11,2	0,6
s1	Winning van delfstoffen	33 700	39 600	+17,5	0,0
s2	Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	25 700	30 400	+18,1	3,2
s3	Textielindustrie	20 900	25 100	+20,5	1,7
s4	Vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid	18 600	22 900	+22,9	0,5
s5+s18	Overige industrie (inclusief meubelindustrie)	21 100	24 900	+18,1	1,1
s6	Houtindustrie	21 700	25 800	+18,8	0,5
s7	Grafische industrie	28 300	33 400	+17,9	1,8
s8	Chemische nijverheid	38 800	46 100	+18,9	3,1
s9	Rubber- en kunststofnijverheid	27 300	33 000	+20,8	1,2
s10	Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen	26 300	31 400	+19,4	1,0
s11	Metallurgie	34 600	39 800	+14,9	1,2
s12	Vervaardiging van metaalproducten	25 000	29 200	+16,6	2,3
s13	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen	27 700	33 200	+19,7	1,6
s14	Vervaardiging van elektrische machines en apparaten	27 800	33 400	+20,1	1,0
s15	Vervaardiging van kantoorcomputers, computers, audio-, video- en telecomapparatuur	32 700	40 300	+23,6	0,9
s16	Vervaardiging van medische apparatuur	25 500	31 600	+23,9	0,3
s17	Vervaardiging van transportmiddelen	30 500	34 600	+13,4	3,0
s19	Elektriciteit, gas en water	42 800	51 500	+20,1	0,7
s20	Bouwnijverheid	22 700	27 300	+20,4	5,8
S	Secundaire sector	27 600	32 800	+18,9	30,9
t1	Garagewezen	24 100	29 000	+20,2	1,9
t2	Groothandel en handelsbemiddeling	28 500	34 900	+22,4	7,0
t3	Kleinhandel	19 600	23 200	+18,4	5,5
t4	Verhuurdiensten	25 100	29 800	+18,7	0,6
t5	Horeca	17 200	19 600	+13,5	1,6
t6+t7	Vervoer en vervoersondersteuning	26 700	30 200	+12,8	6,0
t8	Post en telecommunicatie	23 500	30 900	+31,7	2,7
t9	Financiële diensten	36 000	44 600	+23,8	4,5
t10	Informatica	34 600	40 900	+18,4	1,6
t11+t12+t13	Advies en bijstand aan ondernemingen, selectie en terbeschikkingstelling van personeel en industriële reiniging	26 100	31 400	+20,2	8,2
t14	Overige diensten aan personen	15 000	17 800	+18,6	0,6
T	Tertiaire sector	26 300	31 700	+20,4	40,3
q1	Openbaar bestuur en verplichte sociale verzekering	25 700	30 700	+19,2	6,8
q2	Justitie, defensie en openbare veiligheid	28 800	35 000	+21,7	0,0
q4	Onderwijs	29 900	32 500	+8,8	10,2
q5+q6	Ziekenhuizen, overige gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	24 900	28 600	+15,0	8,6
q7	Recreatie, cultuur en sport	25 500	28 800	+12,9	1,0
q8	Speur- en ontwikkelingswerk	34 800	39 500	+13,3	0,3
q9	Afvalwater- en afvalverzameling, straatreiniging	26 000	29 900	+14,8	0,3
q10	Belangenvertegenwoordiging	27 700	32 100	+15,7	0,9
Q	Quartaire sector	27 200	30 800	+13,1	28,1
x	Slecht gedefinieerde activiteiten	17 300	20 300	+17,5	0,1
	Totaal	26 900	31 700	+17,8	100

Bron: RSZ LATG in samenwerking met NIS (Bewerking Steunpunt WAV)

aan geschikte kandidaten of het kopiëren van sterke loonsverhogingen uit een andere sector. Toch liggen de lonen in de tertiaire sector nog steeds lager dan in de secundaire sector, al is het verschil kleiner geworden sinds 1995.

Tweede vaststelling: de loonstijgingen in de quartaire sector (+ 13,1%) waren in de beschouwde periode duidelijk lager dan gemiddeld. Door de minder snelle loonstijgingen, is de quartaire sector tussen 1995 en 2001 geëvolueerd van een sector waar het gemiddelde brutojaarloon net boven het globale gemiddelde lag naar een sector waar het gemiddelde brutojaarloon iets onder het gemiddelde valt.

3 Over sterke stijgingen en grote sectoren

Om te achterhalen welke sector nu het grootste aandeel heeft gehad in de totale loonstijging van 17,8%, volstaat het echter niet de sectoren met de hoogste loonstijgingen te selecteren. Een zeer sterke loonstijging in een kleine sector kan uiteindelijk minder effect hebben op het algemene loonniveau dan een gemiddelde loonevolutie in een zeer grote sector. De loonsverhoging met 24% in de sector *vervaardiging van medische apparatuur (s16)* bijvoorbeeld weegt nauwelijks door omdat de sector voor niet meer dan 0,3% van het aantal jobs staat, terwijl *het onderwijs (q4)*, ondanks de beperkte opslag voor de werknemers uit de sector, wel gevoelig bijdraagt aan de globale loonstijging. De onderwijssector staat dan ook voor 10% van alle jobs. Voor de exacte cijfers over de bijdrage van elke sector aan de globale loonevolutie verwijzen we graag naar de cijferbijlage.

De belangrijkste bijdrage tot de toename van het globale loonniveau komt uit de tertiaire sector: niet alleen was de loonstijging er het meest uitgesproken, het is ook de grootste sector. Met uitzondering van de *horeca (t5)* (+ 13,5%) en de sector van het *vervoer en vervoersondersteuning (t6+t7)* (+ 12,8%) kennen alle tertiaire subsectoren een hogere loonstijging dan gemiddeld. Uitschieter is ontegensprekelijk de *post en telecommunicatie (t8)*, waar de lonen met niet minder dan 31,7% zijn toegenomen in de loop van de beschouwde periode. Niettegenstaande deze sector minder dan 3% van de totale werkgelegenheid omvat, draagt deze sterke loonsverhoging merkbaar bij tot de globale loontoename. De beschouwde periode 1995-2001 valt samen met de doorbraak van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën. Bovendien leidde de vrijmaking van de markt van mobiele telefonie tot de komst van twee extra operatoren. Technici en informatica-analisten, twee veelgevraagde beroepen in deze sector, staan gedurende de ganse beschouwde periode bovenaan de lijst van knelpuntberoepen. Zoals eerder al aangehaald kan een tekort aan kandidaten

leiden tot een stijging van de lonen. Bovendien signaleert de VDAB ten gevolge van de informatisering een kwalitatieve opwaardering van de gevraagde profielen voor technici: waar voorheen een diploma hoger secundair onderwijs volstond, verlangt men nu steeds meer een graduaatsdiploma (VDAB, 2001). De schaarste aan geschikte arbeidskrachten en de hogere diplomaveisten dragen bij tot de sterke toename van het gemiddelde loonniveau in de sector.

Toch is de telecomsector niet verantwoordelijk voor de grootste bijdrage aan de tertiaire loonstijgingen. Hiervoor moeten we bij de *groothandel (t2)*, *financiële dienstverlening (t9)* en *diensten aan bedrijven (t11+t12+t13)* zijn. Deze laatste sectoren kennen dan wel 'slechts' 20% à 24% loonsverhogingen maar omdat ze zoveel groter in omvang zijn, wegen de loonstijgingen zwaarder door in het eindresultaat.

Ook in de secundaire sector zijn er een aantal subsectoren met een sterke loonevolutie. De hoogste loonstijgingen vinden we in de *vervaardiging van kantoormachines (s15)* (+ 23,6%) en de *vervaardiging van medische apparatuur (s16)* (+23,9%). In de *kleding- en schoeiselindustrie (s4)* stijgen de lonen met net geen 23%. Meer dan een effectieve loonsverhoging zien we hier allicht een effect van aanhoudende delocalisatie naar lageloonlanden: deze delocalisatie treft vooral de eenvoudige (laagbetaalde) arbeidersfuncties, terwijl de (beterbetaalde) bediendefuncties in Vlaanderen blijven (CRB, 2004). Hierdoor wordt het gemiddelde loonniveau in de kledingsector opgekrikt. Ondanks deze sterke stijging ligt het gemiddelde brutojaarloon er in 2001 met 22 900 euro nog steeds ver onder het industriële gemiddelde (32 800 euro). Ten slotte zijn er nog een aantal subsectoren waar de loontoename rond de 20% schommelt: *textiel (s3)*, *rubber- en kunststofnijverheid (s9)*, *vervaardiging van bouwmaterialen (s10)*, *vervaardiging van machines en apparaten (s13-s14)*, *nutssector (s19)* en *bouw (s20)*. In termen van arbeidsplaatsen behoort de bouwsector tot de grootste sectoren van het land en de loonstijging zorgt er bijgevolg voor een gevoelige toename van het globale loonniveau.

Er zijn ook industriële sectoren met een beperkte loonevolutie tussen 1995 en 2001. In de *metalurgie (s11)* en de *vervaardiging van transportmiddelen (s17)* haalt de loongroei zelfs geen 15%. De matige loonstijging belemmert echter niet dat het loonniveau in deze sectoren nog ruim het gemiddelde industriële loon haalt.

In de quartaire sector zijn de lonen tussen 1995 en 2001 slechts met 13,1% toegenomen. Enkel in de sectoren *openbaar bestuur (q1)* en *justitie (q2)* stijgen de lonen met ongeveer 20%, de andere quartaire sectoren halen nauwelijks een loonsverhoging van meer dan 15%. Vooral de *onderwijs-*

sector (q4) draagt bij tot de zeer gematigde toename: de lonen liggen er in 2001 slechts 8,8% hoger dan in 1995.⁶ Het loon in de onderwijssector blijft in 2001 wel boven het gemiddelde loonniveau.

Enigszins contradictoir zorgt de beperkte loontoename in de *onderwijssector* toch voor een aanzienlijke bijdrage in de verhoging van het algemeen loonpeil (zie cijferbijlage). Dit is uiteraard een gevolg van het zeer grote aantal jobs in de onderwijssector: de sector staat voor niet minder dan 10% van de totale werkgelegenheid. Op dezelfde manier zorgen ook het *openbaar bestuur* en de *gezondheidszorg* voor een aanzienlijke bijdrage tot de stijging van het loonniveau.

4 *De loonkloven in 1995 en in 2001: meer van hetzelfde*

Omgerekend naar een voltijdse baan, verdiende een gemiddelde Vlaamse werknemer in 1995 net geen 27 000 euro bruto per jaar. Tegen 2001 is dat bedrag opgelopen tot jaarlijks gemiddeld 31 700 euro bruto. De lonen liggen iets hoger in de secundaire sector en gevoelig lager in de primaire sector. In de tertiaire en de quataire sector liggen de lonen op het gemiddelde loonniveau in Vlaanderen.

Afgezien van de sectorale verschillen, is de loonevolutie tussen 1995 en 2001 vrij gelijkmatig verlopen: mannen en vrouwen, voltijds en deeltijds werkenden, ... de loonsverhogingen lagen voor iedereen in dezelfde orde van grootte. Bijgevolg zijn er nauwelijks verschillen tussen de loonkloven van 1995 en die van 2001. Omgerekend naar voltijdsequivalenten, verdient een man in 2001 nog steeds een kwart meer dan een vrouw en een voltijdse werknemer een vijfde meer dan een deeltijdse werknemer.

4.1 *Geslacht*

Vrouwen verdienen minder dan mannen, zelfs wanneer wordt vergeleken op voltijdsequivalente basis. Een opvallende vaststelling is dat de loonkloof niet is afgenomen tussen 1995 en 2001. De loonkloof tussen het gemiddelde brutojaarloon van een man en het gemiddelde brutojaarloon van een vrouw bedraagt maar liefst 24%. In de commerciële dienstensector loopt de kloof zelfs op tot meer dan 30%. In de secundaire sector hebben de lonen voor de vrouwen in de be-

⁶ In maart 2001 werd wel een nieuwe onderwijs-cao afgesloten waarin voor iedereen die in de onderwijssector werkt een loonsverhoging van 3% werd overeengekomen. Het eerste derde van deze loonsverhoging ging eind 2001 in (en had dus nauwelijks effect op het gemiddeld loonniveau in 2001), de andere twee derde in juni 2003 (De Standaard, 31 maart 2001).

schouwde periode een inhaalbeweging ingezet: de loonkloof is er afgenomen van 32% in 1995 tot 24% in 2001. Deze inhaalbeweging is vrij gelijk verspreid over alle industriële sectoren (zie cijferbijlage). In de quartaire sector liggen de lonen van mannen en vrouwen het dichtst bij elkaar, maar ook daar worden mannen 16% beter betaald dan vrouwen (tabel 6.3).

Tabel 6.3

Evolutie van de kloof tussen het gemiddelde brutojaarloon in een voltijdsequivalente job van mannen en vrouwen naar sector (Vlaams Gewest; 1995 en 2001)

	1995	2001
Gemiddeld brutojaarloon	(euro)	(euro)
Mannen	28 900	34 300
Vrouwen	23 300	27 600
Loonkloof man/vrouw		
Primaire sector	1,19	1,23
Secundaire sector	1,32	1,24
Tertiaire sector	1,34	1,32
Quartaire sector	1,15	1,16
Totaal	1,24	1,24

Bron: RSZ LATG in samenwerking met NIS (Bewerking Steunpunt WAV)

Verklaringen voor deze loonkloof moeten we in velerlei richting zoeken. Vrouwen zijn vaker aan de slag in minder goed betalende sectoren, zoals bijvoorbeeld de zorgsector. Er is het zogenaamde glazen plafond, dat vrouwen verhindert om even vlot door te stromen naar de hoogst betaalde functies als mannen. Vrouwen werken vaker deeltijds en kennen vaker een onderbroken loopbaanpatroon (met periodes van uittrede voor bijvoorbeeld kinderopvang). Dit heeft gevolgen voor de gemiddelde anciënniteit bij vrouwen en dus voor het gemiddelde loon. Eveneens van invloed op de gemiddelde anciënniteit is de jongere leeftijdsstructuur van werkende vrouwen in vergelijking met de werkende mannen (Vermandere, 2003).

Hfdst. 17

4.2 Arbeidsregime

Hoewel deeltijdse jobs worden omgerekend naar voltijdsequivalente jobs alvorens tot vergelijken wordt overgegaan, stellen we toch een verschil in verloning vast tussen deeltijds en voltijds uitgeoefende jobs. Tabel 6.4 toont dat de loonkloof tussen voltijds en deeltijds werkenden meer dan 20% bedraagt, en dit zowel in 1995 als in 2001. Vooral in de tertiaire sector is er een belangrijk verschil: een voltijdse job wordt er 37% beter betaald dan een deeltijdse job. In de quartaire sector liggen de lonen van voltijdse en deeltijdse werknemers dicht bij elkaar en bedraagt het

verschil slechts 10%. Ook hier zien we in de secundaire sector een inhaalbeweging, die zich eveneens niet beperkt tot een welbepaalde industrietak (zie cijferbijlage). De loonkloof tussen voltijdse en deeltijdse medewerkers in de industrie verkleint van 24% in 1995 tot 16% in 2001.

Tabel 6.4

Evolutie van de kloof tussen het gemiddelde brutojaarloon in een voltijdsequivalente job van voltijdse en deeltijdse werknemers naar sector (Vlaams Gewest; 1995-2001)

	1995	2001
Gemiddeld brutojaarloon	(euro)	(euro)
Voltijds	27 600	32 800
Deeltijds	22 700	26 900
Loonkloof voltijds/deeltijds		
Primaire sector	1,19	1,23
Secundaire sector	1,24	1,16
Tertiaire sector	1,37	1,37
Quartaire sector	1,10	1,10
Totaal	1,21	1,22

Bron: RSZ LATG in samenwerking met NIS (Bewerking Steunpunt WAV)

Net zoals bij de loonkloof tussen mannen en vrouwen zijn er meerdere verklaringen voor het verschil in verloning tussen een voltijds en een deeltijds uitgeoefende job. Een groot aandeel van de deeltijdse jobs wordt uitgeoefend in minder goed betalende sectoren (horeca, diensten aan personen, kleinhandel), wat het gemiddelde loon voor een deeltijdse job naar beneden haalt. Omgekeerd worden goedbetaalde topfuncties door de band voltijds uitgeoefend, wat het gemiddelde loon voor een voltijdse job omhoog trekt (Vermandere, 2003).

Hfdst. 17

Cijferbijlage: www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Cijferbijlage.

Methodologie: www.steunpuntwav.be, rubriek publicaties, reeks 'De arbeidsmarkt in Vlaanderen', 2004, Jaarboek, Methodologie.